

BILAGA 1

Handlingsplan för förorenade områden

Östra Smålands Kommunalteknikförbund
Förbundsdirektionen, 15 maj, 2023, FD § 33/2023

Högsby kommun
Kommunfullmäktige, 2023-09-04, KF § 114
Kommunstyrelsen, 2023-08-15, KS § 162
Kommunledningsutskottet, 2023-06-07, KU § 105

Hultsfreds kommun
Kommunstyrelsen, 2023-09-05, KS § 87/2023

Innehåll

Syfte	3
Beslut, giltighetstid och uppföljning	3
Bakgrund	3
Branschklass och riskklass	3
Tillsyn av länsstyrelsen vs kommunen	4
Nulägesbeskrivning.....	4
Förekomst av förorenade områden.....	5
Ansvarsfördelning inom kommunen.....	5
Hantering.....	6
Uppdragsgivna projekt	6
Händelsestyrda projekt.....	7
Styrdokument	7
Översiktsplanen.....	7
Miljö- och klimatstrategi.....	7
Vattentjänstplan.....	8
Bostadsförsörjningsprogram	8
Mål	8
Nationella miljömål.....	8
Regionala mål.....	9
Lokala miljömål	9
Omvandla visioner till mätbara mål.....	9
Prioriteringsgrunder	10
Arbete efter åtgärd.....	10
Strategi	11
Aktivitets- och tidsplan	12
Resursbehov	13
Finansiering.....	13
Avsättning/Investering	14
Effektivisering.....	14

Syfte

Syftet är att beskriva hur arbetet med de förorenade områdena planeras samt redovisa nuläget av objekten inom kommunerna. Handlingsplanen redovisar även hur det långsiktiga arbetet med objekten kan se ut, så att uppställda mål uppfylls.

Tanken är att den ska ge en översiktlig bild av arbetets omfattning, målsättning och prioritering samt resursåtgång. På så sätt kan förutsättningar skapas så att strategiska beslut kan tas avseende avsättning av medel.

Som underlag till denna handlingsplan finns en objektslista. Där finns samtliga kända förorenade objekt representerade. Objekten har därefter prioriterats utifrån förelägganden, myndigheters målsättning, lokalisering och exploatering.

Beslut, giltighetstid och uppföljning

Handlingsplanen antogs av direktionen för ÖSK samt respektive kommuns kommunstyrelsen under 2023 och gäller tills vidare. Planen ska under giltighetstiden hållas aktuell, följas upp årligen och vid behov justeras. ÖSK har det övergripande ansvaret för uppföljning, justering och uppdatering av handlingsplanen.

Bakgrund

Ett förorenat område är en plats som är förorenad på ett sätt som gör att den kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. På ett sådant område överskrider halterna av en förorening den lokala bakgrundshalten, det vill säga halten av ett ämne som förekommer naturligt i omgivningen. Området kan utgöras av mark, vatten, sediment och/eller byggnader och anläggningar.

Branschklass och riskklass

Länsstyrelsen har identifierat misstänkt förorenade områden och placerat dem i branschklasser (branschklass 1-4). Branschklassningen delar upp verksamheter eller branscher utifrån dess risk och påverkan på miljön. Branschklass 1 innebär den största risken och branschklass 4 den minsta.

Vidare har Naturvårdsverket utarbetat en metod för inventering av de förorenade områdena. Metoden kallas för Metodik för Inventering av Förorenade Områden (MIFO) och består av två faser; fas 1 och fas 2. Fas 1 omfattar en orienterande studie och resulterar i en riskklassning. Fas 2 inkluderar en översiktlig undersökning och en ny riskklassning.

I samband med bedömningen av områdets risk för människors hälsa och miljön kan objekten läggas upp för prioritering.

För metoden MIFO finns fyra olika riskklasser:

- riskklass 1, mycket stor risk,
- riskklass 2, stor risk,
- riskklass 3, måttlig risk och
- riskklass 4, liten risk

Objekt med hög riskklass (1 och 2) innebär att dessa bör undersökas genom markundersökningar och provtagningar, samt vid behov saneras. Platser där riskerna bedöms som måttliga eller låga (riskklass 3 och 4) prioriteras normalt inte för vidare undersökningar eller åtgärder. En ändrad markanvändning av en plats, i de lägre riskklasserna, kan innebära att platsen behöver undersökas. Detta kan till exempel bli aktuellt i detaljplanearbeten. På så sätt kan ett sådant objekt komma att prioriteras upp och efter undersökning kanske även åtgärdas.

Tillsyn av länsstyrelsen vs kommunen

Huvudprincipen i miljöbalken är att den som har förorenat ska stå för efterbehandling av förorenade områden. Prioriterade områden bör därför utredas avseende ansvarsfrågan. Om det inte finns någon ansvarig för föroreningen kan kommunen ansöka om bidrag till sanering, från Naturvårdsverket, via länsstyrelsen.

Om inte tillsynsansvaret överlåtits till kommunen så har länsstyrelsen ansvaret för tillsynen på förorenade områden orsakade av tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter. Detta gäller främst verksamheter som upphörde efter 30 juni, 1969, men de kan även ännu vara i drift.

Kommunen har ansvaret för tillsynen på förorenings- och miljöskador som orsakats av verksamheter som omfattas av den kommunala miljötillsynen. Kommunen har även tillsynsansvar för verksamheter som upphört före 30 juni, 1969. I vissa fall kan förorenade områden ha fler än en ansvarig tillsynsmyndighet. För dessa områden får tillsynsmyndigheterna komma överens om hur tillsynsansvaret ska fördelas.

Nulägesbeskrivning

I Högsby och Hultsfreds kommuner (ÖSK:s medlemskommuner) har det historiskt bedrivits både jordbruks-, trä- och industriverksamhet med stor påverkan på vår närmiljö. Förorenade markområden till följd av tidigare miljöfarlig verksamhet kan utgöra en risk både för människor och miljö. Det är därav av vikt att utreda dessa områden för att få fram vilka objekt som behöver prioriteras.

Förekomst av förorenade områden

Länsstyrelsen i Kalmar län registrerar information om länets förorenade områden i en databas kallad EBH-stödet. EBH står för efterbehandling. I databasen finns information om potentiellt eller konstaterat förorenade områden. Varje objekt har blivit tilldelad en risk- eller branschklass.

Inom ÖSK:s medlemskommuner finns 568 potentiella förorenade områden. Av dessa är 157 objekt inventerade och riskklassade, och 32 av dem är avslutade. Av dessa 32 objekt har 13 stycken åtgärdats med sanering till KM (känslig markanvändning) eller MKM (mindre känslig markanvändning).

Bland dessa är 393 av objekten identifierade och branschklassade. Att ett objekt endast är identifierat innebär att det inte finns lika mycket information om det objektet. Det innebär också att risken med objektet endast bedömts efter vilken typ av verksamhet som bedrivits på platsen. Objektet har då fått en branschklassning. Det är 125 objekt av dessa som har branschklass 1 och 2. Av dessa är kommunen markägare till 14 av dem.

Antalet områden i riskklass 1 och 2 uppgår totalt till 67 objekt för båda kommunerna. Kommunen är markägare till 9 av dessa objekt. Det finns även ett annat kommunalt intresse i 17 av objekten. Det kan exempelvis handla om att objektet ligger inom vattenskyddsområde eller det finns ett planuppdrag inom området. Miljökontoren har konstaterat att kommunen är ansvarig för föroeningen vid 9 områden. Detta berör främst de nedlagda kommunala deponierna där det förekommer hushållsavfall.

Ansvarsfördelning inom kommunen

För att arbete med de förorenade områden ska göras på ett strukturerat sätt inom kommunen så är det organiserat på följande sätt:

- Miljö- och byggnadsförvaltningen har ansvar för tillsynen av förorenade områden, enligt miljöbalken där kommunen är tillsynsmyndighet.
- Kommunstyrelsen och miljö- och byggnadsnämnden har ansvar för den övergripande fysiska planeringen, som översiktsplan och fördjupade översiktsplaner, planläggning och bygglovsprövning. Miljö- och byggnadsförvaltningens miljöavdelning är remissinstans och står för miljökompetensen i dessa frågor.
- Behöver en ansvarskoll eller ansvarsutredning tas fram för ett objekt, så kan den göras av tillsynsmyndigheten. En sådan utredning kan även tas fram av en konsult och sedan godkännas av tillsynsmyndigheten.
- Kommunstyrelsen har ansvar för förorenade områden som kommunen har orsakat eller som kommunen äger.
- ÖSK har det övergripande ansvaret för uppföljning, justering och uppdatering av handlingsplanen.

- ÖSK:s Förbundsdirektion har ansvaret gällande den administrativa hanteringen för de deponier där det finns ett kommunalt ansvar.
- När kommunen är huvudman för ett arbete med en förorenad plats ska kommunstyrelsen upprätta bidragsansökningar, i de fall det behövs. Dessa görs till länsstyrelsen och ÖSK upprättar dessa åt kommunstyrelsen.
- Arbetet med de förorenade områdena sker i samarbete mellan berörda förvaltningar, men ÖSK har det övergripande projektledningsansvaret för de områden som kommunen orsakat eller som kommunen äger.
- Samtliga inblandade parter har ansvaret av att se till att EBH-stödet uppdateras och utvecklas.

För att på ett effektivt sätt kunna arbeta med förorenade områden är att det viktigt att ansvaret för föroreningarna utreds så att rätt objekt kan prioriteras.

Generellt är det så att flera av de potentiellt förorenade områdena saknar ansvarig för efterbehandling. Detta kan till exempel bero på att verksamheten gått i konkurs eller att den lades ned innan miljöskyddslagen infördes 1969. Därav behöver flera objekt finansieras genom statliga bidrag, för att kunna undersökas och vid behov åtgärdas. För att söka bidrag från Naturvårdsverket, via länsstyrelsen, behöver kommunstyrelsen lämna in en bidragsansökan för dessa projekt.

Hantering

Hos ÖSK hanteras de förorenade områden som antingen uppdragsgivna eller händelsestyrda projekt. Uppdragsgivna projekt berör de objekt som genom uppdrag från kommunerna ska tas omhand. De händelsestyrda projekten initieras av ÖSK:s egna arbeten när de utförs i nära anslutning till ett förorenat område eller annan förorening.

Uppdragsgivna projekt

Arbete med de förorenade objekten har ofta styrts av förelägganden från tillsynsmyndigheterna. Objekten som ligger i riskklass 1 och 2 är nu prioriterade för vidare undersökningar och åtgärder fram till 2050. I objektslistan kan antalet objekt inom olika kategorier enkelt tas fram.

Även länsstyrelsen har en prioritering av de objekt som anses mest relevanta att arbeta vidare med. För ÖSK:s medlemskommuner rör det sig om 28 objekt, varav kommunen är markägare till 4 av dem. Ett av dessa objekt är upptagna i prioriteringen för att åtgärdas innan 2040. De övriga faller utanför målsättningen till 2050.

Ett stort antal av de potentiellt förorenade områdena i kommunerna är inte inventerade. För att kunna prioritera arbetet med kommunernas förorenade områden behöver inventeringsarbetet utgå från vilken branschklass objektet har. Efter att ett objekt inventerats och fått en riskklass så kan den läggas upp för prioritering. Eventuellt får den en riskklass som gör att det finns behov av fortsatta undersökningar och eventuella efterbehandlingsåtgärder.

Händelsestyrda projekt

De händelsestyrda projekten består av ÖSK:s egna arbeten och de eventuella förorenade områden som korsas där i. Det ligger då på ansvarig projektledare att beakta det underlag som finns om föroreningen. Beroende på vad det är för entreprenad som planeras så ska eventuella förslag på åtgärder för utredning eller omhändertagande diskuteras.

ÖSK hanterar cirka 160 entreprenader per år varav 40% omfattar någon form av markarbete. Antalet entreprenader som eventuellt skulle kunna påverka ett förorenat område uppgår därmed årligen till cirka 65 stycken.

Ungefär hälften av objekten med riskklass 1 och 2 ligger i områden som saknar detaljplan. Inom kommunerna uppskattas det årligen vara cirka 10 exploateringsärenden, eller andra planärenden, som eventuellt kan beröra ett förorenat område.

Styrdokument

Som underlag till det miljöarbete som kommunerna arbetar efter så finns vissa politiskt beslutade styrdokument. Dessa dokument redovisar den politiska visionen av det övergripande arbetet som görs i en kommun. Dessa styrdokument kan ha en inverkan på kommunstyrelsernas syn på arbetet med miljöfrågor.

Översiktsplanen

I översiktsplanerna tas de förorenade områdena upp och de mest prioriterade objekten beskrivs lite mer utförligt. Sedan 1 januari, 2008 finns möjligheten att detaljplanera områden, trots att markområdet är förorenat. Vid sådan planläggning är kommunen skyldig att se till att frågorna om förorenad mark utreds i detaljplaneskedet.

Miljö- och klimatstrategi

Arbetet med de förorenade områdena förändras ständigt. Det gör att eventuella nyckeltal kan behöva synkas med detta arbete och denna handlingsplan för att stämma överens.

Vattentjänstplan

Kommunerna bör ha ett långsiktigt arbete för att säkerställa att föroreningar i mark inte riskerar att förorena allmänna eller enskilda dricksvattentäkter. I EBH-kartan kan man se vilka objekt som ligger inom det inre respektive det yttre vattenskyddsområdet. Dessa skulle kunna ha en negativ påverkan på dricksvattnet i närområdet. Därav har dessa objekt tagits med i prioriteringen under det löpande arbetet.

Bostadsförsörjningsprogram

Bland de 16 nationella miljö kvalitetsmålen finns flertalet som, direkt eller indirekt, är relevanta att beakta vid kommunernas strategiska planering. För att kunna skapa attraktiv mark och ha god planberedskap är det viktigt att ha kontroll på de förorenade områdena.

Mål

Arbetet med de förorenade områdena ska planeras och struktureras så att de nationella och regionala miljömålen uppfylls.

Nationella miljömål

Det övergripande miljömålet i Sverige är att vi ska kunna lämna över ett samhälle, till nästa generation, där de stora miljöproblemen är lösta. Som ett riktmärke för detta finns 16 nationella miljö kvalitetsmål, fastställda av riksdagen. Arbetet med förorenade områden berör flera av dessa mål, till exempel Giftfri miljö, God bebyggd miljö och Grundvatten av god kvalitet.

Miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö innebär att:

”Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället, ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrunds nivåerna.”

För att uppnå de nationella miljömålen har målen brutits ned till olika nivåer. Regeringen har fastställt sex preciseringar för miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö varav ett berör förorenade områden:

”Förorenade områden är åtgärdade i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa eller miljön”

Regionala mål

Länsstyrelsen i Kalmar län har utifrån det nationella målet tagit fram regionala mål för efterbehandling av de förorenade områdena. De regionala målen som är satta för Kalmar län är följande:

- Minst 25 % av områden med riskklass 1 och 2 ska vara åtgärdade senast 2030.
- Minst 75 % av områdena med riskklass 1 och 2 ska vara åtgärdade senast 2040.

Länsstyrelsen i Kalmar län har även gjort det nationella övergripande målet till sitt eget. Alltså att till år 2050 ska alla områden med mycket stor risk eller stor risk för människors hälsa eller miljön (riskklass 1 och 2) vara åtgärdade.

Lokala miljömål

För ÖSK:s medlemskommuner finns lokala miljömål som antogs 2005 respektive 2008. För att nå målsättningarna ska de lokala miljömålen beaktas och vara vägledande för alla som verkar i kommunerna. Ett par av fokusområdena är giftfri miljö och god kvalitet av grundvattnet där arbetet med de förorenade områdena berörs.

Det finns i nuläget inga mätbara mål uppställda för kommunerna. Målen kan därför endast ses som målvisioner.

Omvandla visioner till mätbara mål

För att hitta en ordning på arbetet med de förorenade områdena, och även nå de regionala miljömålen, har prioriteringar gjorts. Som underlag i det arbetet finns en objektslista över alla kända förorenade områden i medlemskommunerna.

I den har objekten kategoriserats efter parametrar som är av intresse. Detta är till exempel gällande förelägganden, kommunernas miljövisioner, exploateringsintresse och närhet till vattenskyddsområden. Objekten har då kunnat prioriteras och placeras in i en tidplan. Med hänsyn till objektslistans sökbarhet kan prioriteringarnas måluppfyllelse enkelt mätas och kontrolleras.

Prioriteringsgrunder

Inom medlemskommunerna finns ett stort antal förorenade områden. För att bidra till största möjliga miljönytta finns ett behov av att övergripande prioritera mellan dessa objekt. Följande prioriteringsgrunder har därför bedömts vara mest relevanta.

- *Utreda* – Objekt som omfattas av föreläggandena och är kvar för att utredas till MIFO fas 2.
- *Handlingsplan åtgärda 2030* – Objekt i riskklass 1 och 2 som inte omfattas av föreläggandena och där kommunen är markägare.
- *Handlingsplan åtgärda 2040* – Objekt i riskklass 1 och 2 som omfattas av föreläggandena och där kommunen är markägare.
- *Handlingsplan åtgärda 2050* – Intressanta objekt i riskklass 1-2 som omfattas av föreläggandena, men där kommunen inte är markägare.

Genom att arbeta långsiktigt med de förorenade områdena kan syftet med miljöbalken successivt uppnås. Parallellt med ovanstående arbete är därför tanken att kommunerna ska fortsätta arbetet med att undersöka nya objekt, som kan vara potentiellt förorenade. På så sätt kan även de objekten med de högre branschklasserna samt de identifierade objekten utredas vidare för att senare eventuellt få en prioritering.

Indelningen av objekten görs utifrån bedömningen om dess effekt på människors hälsa och miljö. Av just den anledningen är det de högre klassade objekten som har prioriteras. De övriga objekten (branschklass 3-4 och riskklass 3-4) prioriteras därmed ner i denna handlingsplan. Detta beror helt enkelt på att dess inverkan bedömts som måttlig eller låg.

Arbete efter åtgärd

När ett objekt har åtgärdats ska det följas upp och provtas under en viss tid. Detta görs för att säkerställa att åtgärderna fick den effekten som eftersträvades.

Beroende på föroreningsens komplexitet kan uppföljningen behöva göras under olika lång tid. För att följa upp ett objekts åtgärd behövs både resurser, kunskap och medel. Uppföljningen ska göras oavsett föroreningsens komplexitet och åtgärd. Därav behöver den finnas med i planeringen redan innan åtgärden utförs. Redovisningen av uppföljningen ska visa hur effekten av åtgärden som eftersträvades har uppfyllts.

Strategi

För att kunna nå uppsatta mål och för att arbeta aktivt mot att nå miljömålet giftfri miljö kommer ÖSK att arbeta enligt följande strategi:

- ÖSK ska se till att skaffa sig den *kompetens* som behövs för att kunna driva projekt inom kommunernas förorenade områden, samt för objekt som ska inventeras, undersökas och omhändertas.
- ÖSK ska upprätthålla samarbetet med berörda förvaltningar och avdelningar så att information och kunskapen om förorenade områden sprids mellan parterna. På så sätt kan arbetssätt kring inventering och omhändertagande av potentiellt förorenade områden fångas upp inom nya exploateringsområden.
- ÖSK ska prioritera arbetet med de förorenade områdena där *kommunen är ansvarig förorenare eller verksamhetsutövare*.
- ÖSK ska öka identifieringen av förorenade objekt i de *händelsestyrda ärendena*, jämfört med nuläget.

Aktivitets- och tidsplan

En aktivitetsplan ger en ungefärlig bild över i vilken takt ÖSK skulle kunna utföra arbete med de förorenade objekten. För att kunna nå det slutliga målet i till år 2050 bedöms följande aktiviteter behöva genomföras.

Aktiviteter	Antal objekt	Tidsåtgång per ärende	Tidplan	Prioritering
Utredningar som är kvar från föreläggandena	8		2023-2025	Utreda - Efter utredning behövs ny prioritering
Riskklass 1-2 som inte omfattas av föreläggandena och där kommunen är markägare	3		2026-2030	Handlingsplan åtgärda 2030 (=25 %)
Riskklass 1-2 som omfattas av förelägganden, där kommunen är markägare	7		2030-2040	Handlingsplan åtgärda 2040 (= 75 %)
Intressanta objekt i riskklass 1-2 som omfattas av föreläggandena, men där kommunen inte är markägare	2		2040-2050	Handlingsplan åtgärda 2050 (resterande %)
Identifierade objekt med branschklass 1 och 2 där kommunen är markägare och som inte omfattas av föreläggandena	12			Löpande
Objekt inom vattenskyddsområde	19			Löpande
Planuppdrag	10			Löpande
Identifierad objekt med kommunen som markägare som ligger inom 0-100 meter från vatten, och som inte omfattas av föreläggandena, något planarbete eller branschklass 1-2	13			Löpande
Riskklass 3 och 4, med kommunen som markägare, som inte omfattas av föreläggandena eller planuppdrag	13			Sist i listan
Identifierade objekt med branschklass 3-4, med kommunen som markägare, som inte omfattas av förelägganden eller planuppdrag och som ligger längre ifrån vattnet än 0-100 meter	16			Sist i listan
Privata markägare, som inte omfattas av föreläggandena och som inte ligger inom vattenskyddsområdet eller berörs av ett planuppdrag	433			Övriga
Åtgärdade objekt	32			Åtgärdad

Resursbehov

Arbetet med förorenade områden är ofta tidskrävande. Rollen som ÖSK har i dessa arbeten omfattar projektledning och den administrativa delen med att upphandla konsulter. Konsulternas arbetsuppgifter omfattas av sammanställning av den historik som finns av objekten, samt fältarbeten med provtagningar. Inför framtagandet av provtagningsplanen kommer även ÖSK att behöva lägga viss tid på fältarbete.

För ÖSK finns en anställd vars ansvar delvis är att upprätthålla kommunernas arbete vad gäller de förorenade områdena. Den tid som går att avsätta till detta arbete är 20 % av vad som omfattas av en heltidsanställds årsarbetstid. Resurserna kan dock komma att variera från år till år, beroende på kommunstyrelsens prioriteringar och övriga projekt. Sammantaget bedöms det finnas tillräckliga resurser för att på ett effektivt sätt kunna arbeta med de förorenade områdena, enligt handlingsplanen. På så sätt finns möjligheter att även uppfylla uppställda miljömål.

Finansiering

Det kan vara svårt att uppskatta både tidsåtgång och kostnad för detta arbete, eftersom varje objekt är olika omfattande. Vad ett objekt kommer att kosta beror dels på vilka utredningar och åtgärder som kommer att behöva göras. Nedan redovisas därför endast ungefärliga kostnaderna för de olika stegen i hanteringen av förorenade områden; från utredning till åtgärd.

- MIFO fas 1 – 300 000 kronor
- MIFO fas 2 – 300 000 kronor

- Förstudie – 600 000 kronor
- Huvudstudie – 1 500 000 kronor

- Åtgärder – beroende på åtgärdsförslag
- Uppföljning – beroende på förorening och åtgärd

Om utredningen i MIFO fas 2 är omfattande kan det vara så att en förstudie inte behövs. Likadant om förstudien är välarbetad och omfattande, så kanske inte huvudstudien behövs.

Avsättning/Investering

Under åren har medlemskommunerna kunnat sätta av skattemedel för arbete med sluttäckning av deponierna vid återvinningscentralerna. Enligt de beräkningar som gjorts kommer det bli en marginal mellan kostnaderna för sluttäckningen och de avsatta medlen. Dessa kan då nyttjas till de nedlagda deponierna.

Arbetet med de förorenade områdena måste ses som en långsiktig miljöinvestering för kommunen. Här kan kommunerna vara med och bidra till att skapa bra förutsättningar för till exempel framtida planläggning. Miljön och hälsan för både djur och människor får bättre förutsättningar till utveckling om våra marker och vatten är giftfria.

Effektivisering

En inventering och riskklassning enligt MIFO fas 1 är grunden för att kunna prioritera mellan objekten. Inventeringen i sig med historisk kartläggning av processer och kemikalier, uppgifter om skyddsobjekt med mera kan utföras av den eller de som är ansvariga. Ofta omfattar inventeringen ett förslag till riskklassning. Det är däremot alltid tillsynsmyndigheten som fastställer objektets riskklassning.

Det innebär att MIFO fas 1-utredningar, i vissa fall, kan tas fram på egen hand, med hjälp av den samlade kompetensen som finns inom kommunens avdelningar. Däremot behövs konsulternas spetskompetens för vidare utredningar av objekten.

För vissa av objekten kan åtgärdssteget med sanering påbörjas tidigare. Det bedöms vara när de grundläggande utredningarna ringat in föroreningens spridning på ett omfattande sätt.

Fram till 2050 behöver ytterligare avsättningar göras och medel tillsättas. Men, genom att utföra utredningarna smart och genomföra nödvändiga åtgärder så kan resurserna användas på ett gynnsamt sätt.